33ste jaar. — Nr 115. Zaterdag 25 September 1886.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt, nr 37-39, te Tongeren.**

Abonnement

Drie maal per week **6** francs per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **15** centimen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of midden in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, 25 SEPTEMBER.

Van alles wat.

Geachte lezers, hebt ge dezer dagen niet hooren spreken van eenen zekeren heer Ronvaux van Namen ? Misschien niet ? Ik zal u zijn geval eens in korte woordekens uitleggen.

De heeren officieele schoolvossen, soms ook hongerlijders geheeten, hebben, een tiental dagen geleden, een congres of vereeniging gehouden te Namen om er de belangen van.... hun geheel potteken te onderzoeken en te beredeneren. Als zij hunne taak genoegzaam volbracht hadden, vereenigden zij zich in een banket of smulpartij, die arme hongerlijders ! En het is op het einde van dit banket, terwijl de champagne met beken in de roomers stroomde en menigeen der hongerlijders waarschijnlijk al naar zijn glas moest tasten, dat gezegde Ronvaux, schepen van openbaar onderwijs, recht stond, eenen keer of twee drij hoestte, zijne lippen afvaagde, zijnen kraag en zijne kravat recht schoof.... en eenen toast of heildronk begon.

Hier is, voor ons, het smakelijkste deel van het tooneel : de redenaar vergeleek nu de arme schoolvoskens, die met het buiksken vol en de champagneflesch in de hand rondom hem zaten, aan de martelaars der eerste tijden van het kristendom, die, zoo hij zegde, voordat zij tot den dood naderden, hunne benen, de romeinsche keizers gingen begroeten met den kreet : *Cæsar, morituri te salutant*, Cæsar, die gaan sterven, groeten U ! Gij ook, riep Ronvaux in begeestering uit, gij ook arme schoolmeesters, door de pastoors en de katholieken uitgeput en gemarteld, gij roept tot den koning Leopold II : Sire de stervende schoolmeesters groeten U !

Wat zeever en wat komedie ! Zij klagen, zij liggen op sterven, terwijl zij zich volgieten met champagne en dat zij speelreisjes doen !! Hoeveel duizende Belgen zijn er niet die naar zulken dood snakken !

Volgens de genzen zwemt een priester, die 800 frank van het gouvernement trekt, in pracht en weelde ; maar een schoolvos met 20 0 of 3000 franken tractement sterft van honger.

En zoo houden zij met de goede lieden den gek ; als zij schreeuwen voor hun onderwijs, schreeuwen zij voor hunnezak. Geld kennen zij, en anders niets ! Hoe edel !

Onder de katholieke onderwijzers, ja, hebben wij stichtende voorbeelden van zelfopoffering gezien tijdens de wet van 79 : hoeveel katholieke onderwijzers hebben hun recht tot hun pensioen niet vrijwillig laten varen en de scholen van den Staat verlaten om naar de stem van hun geweten te luisteren ? Die waren overtuigd van de uitmuntendheid der zaak die zij verdedigden ; maar wie van die hongerlijdende schoolvossen zou zulks doen ? Men kent de liberale edelmoedigheid en overtuiging !!!...

⁂

De straf heeft zich echter niet laten verwachten. M. Ronvaux, de *fameuze* schepene van Namen is afgesteld voor beleediging jegens den koning in zijnen toast : « *Ave Cesar*, zij, die gaan sterven, zij, die gij veroordeeld hebt, groeten u ! »

Een ambtenaar, door den koning benoemd, heeft zeker het recht niet den koning, het gouvernement en de bestaande wetten te misachten, lengens daarover te verspreiden en hen te beleedigen.

Liberale ministers, MM. Rogier, Rolin-Jaquemyns en Pirmez, gaven het voorbeeld van afstelling in dergelijke gevallen, en zij deden wel : het gouvernement van vandaag deed zijnen plicht.

Als een kleine ambtenaar, een douanier, een policie-agent, een wachter op den spoorweg de minste oneerbiedigheid uitwierp en hij werd door uwe vrienden afgesteld, zoudt gij, liberalen, zeggen : wel besteed !

M. Ronvaux beleedigt den koning in den vollen zin des woords, grof en brutaal en men zou aan die buitensporigheid geen paal en perk stellen !

De liberale schepene-kollegies zullen M. Ronvaux gelukwenschen. Verzerend voor den koning !

⁂

De schepene Ronvaux die op 't congres der officieele meesters zoodanig over het lot der afgesteide schoolmeesters jammerde, is zelve getrouwd met eene onderwijzeres die op wachtgeld staat. Dat mensch trekt jaarlijks 1,866,66 frank om niets te doen, of om kollie voor den schepene op te schenken. Wij gelooven dat er vele lieden zijn die zulke *martelaires* tot vrouw zouden willen.

En zoo veel beteekenen al de jammerklachten der officieele meesters. 't Is dus geen wonder dat de liberalen zelven er niet meer naar luisteren. Maar intusschen strijken die *martelaars* toch het geld op, en 't zou tijd worden daar een einde aan te stellen.

⁂

Binnen weinige dagen zal de lijst uitgegeven worden van alle de personen die, in ons land, sedert 1830, bij de vrijmetselarij werden ingelijfd.

Die veropenbaring jaagt de geuzerij eenen onbeschrijfelijken schrik op 't lijf en doet haar vuur en vlam spuwen van woedende grimschap.

Het zal uiterst belangrijk en leerzaam wezen de namen te kennen der hooge ambtenaren, rechters, beambten, officiers, professors, schoolmeesters, apothekers, geneesheeren, advokaten, nijveraars, kooplieden, winkeliers, enz., die 't orde van truweel, winkelhaak en schootsvel aankleven.

Waarom al die gramschap ?... Is de vrijmetselarij dan die lieffdadige, menschlievende, onberispelijke instelling niet, gelijk men het beweert ?...

Indien de vrijmetselarij alleen lieffdadigheid en menschlievendheid tot doel heeft, wat kwaad kan er dan in bestaan de namen der truweelgasten te veropenbaren ?

Waarom zijn de vrijmetselaars, *die voorstaanders van 't licht*, dan toch zoo schroomelijk bevreesd hunne namen te zien afkondigen ?

Waarlijk dat gaat ons verstand te boven !

Volgens men zegt is het werk bijna geëindigd, en zal het boekdeel meer dan 300 bladzijden weldra aan de openbaarheid worden overgeleverd.

Het bevat ruim 12,000 namen, de overledenen inbegrepen.

Ieder vrijmetselaar is het voorwerp eener kleine levensbeschrijving, die terzelver tijd zijne graden in het orde, en den weg dien hij in het vrijmetselaarskamp heeft afgelegd, aanduidt.

Het schijnt dat, na het leger, de rechterlijke macht het grootste getal deelnemers aan de logie heeft opgeleverd.

De eigenlijke rechters der tribunaals tellen betrekkelijk min vrijmetselaars dan de parketten : het getal prokureurs en substituten, die zich in de geheimen van Hiram hebben laten inwijden, is verschrikkelijk groot.

De policie is in de logie, in nog aanzienlijk getal vertegenwoordigd. Vooral in de groote steden is er bijna geen kommissaris, die niet van de eene of andere logie deelmaakt ; zij, die tot de vrijmetselaarslogie niet behooren, maken eene geringe uitzondering uit.

⁂

Een progressisten dagblad van Frameries meldt dat, bij de heropening der Kamer, de heeren Houzeau en Pichuéque, Volksvertegenwoordigers van Bergen, een ontwerp van herziening der Grondwet zullen neerleggen.

Die heeren konden hunnen tijd niet beter gekozen hebben. De ontzaglijke katholieke meerderheid zal dat voorstel met den dienst 1e klas begraven.

⁂

Naar een brusselsch liberaal blad verzekert, zou het besluit, waarbij drie vrije scholen te Verviers aangenomen worden, reeds onderteekend zijn.

De werkmans-commissie te Tongeren.

De werkmans-commissie heeft verleden donderdag, onder het voorzitterschap van M. De Bruyn, volksvertegenwoordiger van Dendermonde, eene zitting in den grooten zaal van het stadhuis gehouden.

Het bureel was samengesteld als volgt : De HH. Slegers, ridder Schaetzen, Koelhoff, baron de Pitteurs, Cajot-Rigo en Brackers. De HH. E. Coart en Nagels zetelen als sekretarissen.

Achter het bureel bemerken wij de HH. graaf de Borchgrave d'Altena, senateur, Meyers, burgemeester en volksvertegenwoordiger, Coart, schepen der stad, Slegers gemeente-raadslid en graaf de Renesse, provinciaal raadslid.

Wij laten hierachter, zoo breedvoerig de plaats het ons toelaat, de verscheidene getuigenissen volgen.

M. Prosman, handelaar te Tongeren, klaagt over de crisis die van dag tot dag erger wordt. Hij meent dat het gouvernement hulpmiddelen aan dezen toestand kan toebrengen. Het vraagstuk is opgelost geworden in Frankryk en in Duitschland waar men het beschermend stelsel ingevoerd heeft. Het graan is in die landen duurder geworden zonder dat de prijs van het brood verhoogd zij. Men heeft bewezen dat indien men rechten tot op het vreemd graan, de verbruiker hetzelve duurder zou betalen. De feiten bewijzen het tegenovergestelde. De beschermende rechten zijn tot voordeel der massa. Iedereen zou er voordeel uit trekken indien uit dien hoolde eene aanzienlijke som geld in de Staatskas kwam.

Er zijn nog andere levenswaren die geheel onontbeerlijk zijn zoo als de kollie en het zout. M. Prosman vraagt dat deze waren, welke ons land niet voortbrengt van alle inkomrechten ontslagen worden, maar dat de vreemde granen hij hunnen invoer geslagen worden.

De grondbelastingen verpletteren ons, voegt M. Prosman er bij ; zij worden van jaar tot jaar zwaarder. Wanneer er een te kort bestaat in eene openbare kas, dan is het altijd de grond die het deficit moet aanvullen. M. Prosman zou verlangen dat een impost gesteld werd op de actien, op de obligatien van steden enz. met het doel om den grond te ontlasten ; hij vraagt dat de jaarwedden der ambtenaren verminderd worden op het cijfer voor 1870. De jaarwedden zijn alsdan verhoogd geworden uit oorzake der duurte van alle levensmiddelen. Dewijl de oorzaak opgehouden heeft is er geene reden meer om de jaarwedden op zulke hoogte te behouden. Hij zou ook eenige veranderingen willen toebrengen aan de wet op de failliet ; de wet, zegt hij, zou moeten een verschil maken tusschen de menschen die door ongeluk in failliet vallen en de deugnieten en stroopers. Voor deze laatsten zou hij den lijfdwang willen doen herstellen.

M. Delwaide van Reckheim klaagt bitter over de concurrentie welke het bedelaarsgesticht doet aan de handelaars en aan de werklieden dezer streek. Hij zegt dat er oprechte kunstenaars in het bedelaarshuis zitten, die tegen eenen spotprijs werken en hij keurt het reglement af dat zulks toelaat. Hij klaagt ook over de wijze waarop men de bevoorradingen in granen en vee doet, voor het bedelaarsgesticht. Het vee wordt in Holland gekocht ; het is wel is waar zeer schoon doch het kost veel.

De toestand der werklieden, vooral des winters is zeer slecht. Eertijds waren de kareelen van Reckheim gezocht ; zij werden goed verkocht. Vandaag zijn de prijzen aanzienlijk verminderd. Van de twintig werkplaatsen die eertijds bestonden zijn er maar acht in werkzaamheid gebleven. Daar er geene openbare werken voorhanden zijn is het vooruitzicht bedroevend voor den werkman. Mannen, vrouwen en kinderen leven zamen in eene zedelooze vermenging. De aardewerkbakker is ongelukkig. Hij werkt van 4 uren 's morgens tot 's avonds en zijn werk dwingt hem gestadig tot aan de knien in het water te staan. Weldra geeft hij zich aan den brandewijn over en na drie of vier jaren begint hij te treuren en weldra sterft hij. De dragers zijn kinderen ; zij werken van 4 uren 's morgens tot 8 uren 's avonds. Het is vooral 's zondags en 's maandags dat de werklieden zich aan den drank overgeven. Reckheim telt 34 herbergen, hetgeen buitenmate veel is. Het gouvernement, zegt M. Delwaide, zou de dranken moeten ontleden. Alle brugwachters zijn herbergiers, hetgeen een misbruik is. In Holland is het aan de brugwachters verboden drank te verkoopen maar hunne jaarwedde is nievenredigheid hooger.

M. Delwaide zou verlangen dat het reglement over het gewicht van het brood weder in voege kwam. De werkman is gedwongen zijne eetwaren te koopen bij zijnen meester of bij leden der familie van dezen.

Geen werkman vraagt het algemeen stemrecht.

Reckheim lijdt veel van de crisis. De fr. 3,75 welke Duitschland op de vreemde granen heft, komen in den zak van den landbouwer. Zou men niet goed doen een dergelijk recht in België te heffen, om alzoo de crisis te bestrijden ?

M. Delwaide zou willen dat men aan de noodlijdende landbouwers subsidien vergunde ten einde hen in staat te stellen zich scheikundige landvetten aan te schaffen. Vandaag zijn het de groote landbouwers die alle prijzen in de landbouwwedstrijden behalen ; de kleinen krijgen niets.

In de nijverheid der kareelbakkerij is de vraag verminderd en de prijzen zijn gedaald. De werkman die eertijds vier franken won, wint er vandaag slechts twee. De werklieden zijn gedwongen alles wat zij noodig hebben te koopen in bepaalde magazijnen. De werkmans woningen zijn elendig. De jeneverplaag doet groote verwoestingen ; de werkman drinkt veel brandewijn en weinig bier. De kinderen werken in de kareelovens van acht of negen jaren. Zij hebben weinig of geen onderwijs.

M. Schoolmeesters vrederechter te Mechelen, spreekt over de loon van den landbouwwerkman. Deze loon is niet aanzienlijk verminderd, doch alles geeft te kennen dat hij weldra eene werkelijke daling zal ondergaan. Het kapitaal kan zich heden niet hervormen ; het vermindert in tegendeel. De middelen om den loon te doen vermeerderen, verdwijnen. Twee feiten zijn hierte melden. Voorreerst de verandering der akkerlanden in weiden. Vele akkerlanden brengen niet veel op en de weiden geven eene goede opbrengst. De eigenaar heeft er belang bij zijne akkerlanden in weiden te veranderen en zoo zal weldra de helft van den grond in weiland herschapen zijn.

Het tweede feit is de verlating der landen van mindere hoedanigheid. Hoe minder vruchtbaar een land is, hoe duurder de inkoopprijs is. Deze twee oorzaken gevoegd bij de andere algemeene oorzaken doen eene vreeselijke toekomst voor de landbouw nijverheid te gemoet zien. Indien de crisis voortgaat, dan staat den landbouw eene bovenmatige armoede te verwachten.

Vele meesters maken misbruik van hunne werklieden, zegt M. Schoolmeesters, en hij haalt feiten aan waarover hij als Vrederechter te oordeelen gehad heeft. Hij is van gedachte dat men aan zulke feiten eene groote publiciteit moest geven, opdat de werklieden zich van alle voorzorgen zouden omringen.

M. de Voorzitter vraagt het advies van M. Schoolmeesters over de inrichting van het landbouwkrediet.

M. Schoolmeesters antwoordt dat het kwaad dezer instelling zich bevindt in de fiscale wetten en in de inrichting van het hijpotheek stelsel. De hijpotheek vereischt een registratie recht, een notariel akte en kost alzoo 3 of 5 ten honderd, zoo dat geene hijpotheek voor korten tijd mogelijk is. De eigenlijk gezegde landbouwleening heeft het gebrek van de heffing van een fiskaal recht voor te schrijven. Men moet de registratie, de kwittantie en den loon betalen.

De landbouwer, voegt M. Schoolmeesters er bij heeft geldt noodig. Had hij geld, hij zou veel meer kunnen voortbrengen. Er moet dus een middel zijn om de leening op korten termijn te vergemakkelijken, bij voorbeeld de hijpotheek voor korten tijd.

M. A. Slegers, ondervoorzitter, doet M. Schoolmeesters aanmerken dat de verandering van akkerlanden in weiden, in groote evenredigheid, niet te vreezen is. Inderdaad, behalve de noodige kapitalen om deze verandering tot stand te brengen, zijn er nog eenige andere natuurlijke voorwaarden vereischt. De aanlegging van weiden in het groot is dus niet te vreezen.

M. Duckwé Gerardus, kareelbakker te Reckheim, zegt dat de kareelbakkers werken van 3 uren 's morgens tot 10 uren 's avonds. Op weinige jaren zijn zij versleten. Zij winnen gemiddeld 75 franken per maand boven den kost. Zij werken gedurende vier maanden en zijn genoodzaakt in Duitschland te gaan werken omdat het werk hier ontbreekt. Hun loon is onvoldoende om hen het gansche jaar te doen leven. Indien zij niet een stukje land kunnen bebouwen dan zijn zij genoodzaakt 's winters te gaan bedelen.

M. Victor Lamisne legt aan de commissie de inrichting uit van het genootschap van den H. Vincentius à Paulo. Sedert vier en vijftig jaren houdt het zich bezig met het bezoek der armen. Het is een uitmuntend werk en het genootschap houdt zich bezig met het welzijn van den werkman, zoo wel onder het stoffelijk als onder het zedelijk oogpunt. Wanneer de werkman geen werk heeft, zorgt de bezoeker om hem er te verschaffen. De bezoeker houdt zich ook bezig met den zedelijken staat van den werkman en tracht hem in den goeden weg te behouden of terug te brengen. Deze bezoekers doen het grootste goed aan de werkende klas ; zij trachten het vertrouwen van den arme te winnen en eens dat zij het gewonnen hebben wordt hunne zending veel gemakkelijker. De bezoekers hebben veel huisgezinnen van de bedelarij afgewend. Dikwijls gebeurt het dat kinderen die bedelen, eindigen met vagabonden te worden. Onder dit opzicht heeft het genootschap van den H. Vincentius à Paulo het grootste goed gedaan.

M. Laminne spreekt nog van andere liefdadige instellingen : de beschermingder jonge werklieden het werk van St-Nicolaas, het werk der soep. Dit alles, zegt M. Laminne, heeft tot hiertoe 154,000 fr. gekost. Heden nog vereischen die werken eene jaarlijksche uitgaf van zes a zeven duizend franken per jaar.

Er bestaan in Tongeren geene genootschappen van onderlingen bijstand, maar het genootschap van den H. Vincentius en het bureel van weldadigheid vervangen dezelve. Er bestaat ook geene speciale spaarkas. De zedelijke toestand der werklieden is niet slecht ; zij hebben werk en hebben geene reden van klagen. In Tongeren gelijk overal zijn arme menschen, maar zij worden dadelijk geholpen. Wat de woningen betreft er zijn er goede en slechte. Eenige werklieden geven zich aan den drank over, zonder nogtans dat men hierover al te veel te klagen heeft. In het algemeen drinkt de werkman te veel brandewijn ; hij maakt misbruik van de spelen en verteert te veel geld.

M. Laminne zou willen dat het getal der herbergen beperkt werd. De kleine winkeliers verkoopen slechten brandewijn aan geringe prijzen : daar gaan de vrouwen drinken ; de drank zou moeten onderzocht worden, want hij wordt vervalscht met peper en aluin.

De verzedelijking van den werkman heeft deze misbruiken reeds grootendeels verminderd. Men moet den werkman onderwijzen en verbeteren, de patronagien vermenigvuldigen waar de werklieden zich des zondags kunnen onderwijzen en vermaken.

M. Laminne zou verlangen dat men brandewijn verkocht van 20 in plaats van 45 graden. Hij voegt er bij dat hij in zijne hoedanigheid van voorzitter der commissie van het hospital, schriftelijk zal antwoorden op het vraagboek. Hij eindigt met te zeggen dat men de werken van bedadigheid moet vermenigvuldigen en de christelijke broederlijkheid aanmoedigen.

M. Victor De Fastré zegt dat er armen zijn die klagen dat zekere uitdeelers winkeliers zijn ; de armen zouden alzoo gedwongen zijn zich bij hun te voorzien.

M. Victor Lamisne antwoordt dat dit niet gebeurt in het genootschap van den H. Vincentius à Paulo, want de *bons* worden in de huizen der armen gelaten. Wat het bureel van weldadigheid aangaat, daarover kan M. Laminne geene inlichtingen geven, aangezien hij niet deel maakt van dit bestuur. (Zie verder de getuigenissen van den heer doctor Slegers van, M. Willems oud lid, van M. Jean Wagemans voorzitter van het armbestuur en van M. Schaetzen lid der kamer van Volksvertegenwoordigers.)

M. L. Slegers, geneesheer, zegt dat het bureel van weldadigheid niet handelt als medewerkende maatschappij. Het budget van het armbestuur bevat 40,000 frankes inkomsten verdeeld in bestendige hulpmiddelen. Deze hulpmiddelen worden niet verdeeld naar reden van het werk en de eerlijkheid der behoeftigen, maar volgens het getal der kinderen. Hoe meer kinderen er zijn hoe meer het huisgezin ontvangt.

M. Slegers protesteert tegen deze wijze van verdeeling. Wordt een werkman ziek en is hij onbekwaam om te werken, dan krijgt hij geene buitengewone hulp omdat alles in gewone hulpmiddelen uitgedeeld wordt. Alles wordt geregeld volgens het getal der kinderen.

Er zijn geene werkmanshuizen in Tongeren ; er zijn eenige *bataillons carrés* toebehoorende aan denzelfden eigenaar. Deze openbaringen zijn noodlottig voor de openbare zedelijkheid. Deze huizen moesten meer afgescheiden en van elkander verwijderd zijn. De zedelijkheid en de opvoeding der werklieden zouden er bij winnen.

Het verplichtend onderwijs, zegt M. Slegers, heeft feitelijk te Tongeren bestaan gedurende 50 jaren. Dit stelsel was ondersteund door al de leden van het bureel van weldadigheid en door den eerw. heer deken. De onders die hunne kinderen niet ter school zonden, werden gestraft door het bureel. Sedert de afschaffing van dezen maatregel loopen veelkinderen in het wild of gaan steden. M. Slegers vraagt het verplichtend onderwijs op voorwaarde dat men aan den vader de grootste vrijheid late in den keus der school. (*Toejuichingen.*)

Het genootschap van den H. Vincentius a Paulo, zegt M. Slegers, deelt *bons* uit in de huizen der armen ; met zijnen *bon* gaat de arme naar den winkel dien hij verkiest. Het bureel van weldadigheid handelt op dezelfde wijze. Het deelt *bons* voor brood uit en de arme gaat er mee naar den bakker van zijnen keus. Er blijft te verdeelen 1500 fr. in buitengewone hulp hetgeen voorzeker te weinig is.

Heeft een arme te klagen, dan wendt hij zich tot den geneesheer die hem een certificaat geeft, het bestuur geeft hem een *bon* waarmede de arme zijn geld gaat halen bij den ontvanger.

M. Hubert Willems, oud lid van het bureel van weldadigheid, zegt dat elk lid eene zekere som ter zijner beschikking heeft voor buitengewone gevallen. De armen wenden zich tot eenen bestuurder die eenen *bon* teekent. De arme voorzien van dezen *bon* gaat er het bedrag van opeekken bij den ontvanger van het bureel. Geen bon wordt afgeleverd dan op het advies van den geneesheer.

M. Schaetzen, lid der kamer van Volksvertegenwoordigers, zegt dat de stad Luik, onder opzichte van weldadigheid verdeeld is in parochien. Het middenbestuur verdeelt de hulpmiddelen volgens de noodwendigheden der parochien. De bezoeker beschikt gelijk hij het wil over eene zekere som.

Aldus heeft hij eene groote werking op den arme ; hij geeft rekening aan het komiteit over de uitdeeling der hulpmiddelen. Nooit werd eene aanmerking gedaan tegen deze verdeeling. M. Schaetzen zou dit stelsel te Tongeren ten minste gedeeltelijk willen zien invoeren.

M. Victor Laminne geeft aan de commissie zeer belangrijke uitleggingen over het beschermingswerk der meisjes en over het werk der kindskorven hetwelk eene halve eeuw bestaan telt. Dank aan dit menschlievend werk, sterven de kinderen der armen niet meer door gebrek aan zorgen ; zij bekomen kosteloos eenen volledigen kindskorf.

Wat de werkmanswoningen betreft, M. Laminne is ten accoord met M. Slegers. Hij zou verlangen dat de werkman een huisje met een tuintje kon bewonen ; op zulke wijze zou hij den weg der herberg vergeten.

Beugels, kareelbakker te Mechelen, zegt dat hij in Duitschland werkt. Hij wint zeventig franken per maand boven den kost. Het werk is hard, het duurt van 4 uren 's morgens tot 10 uren 's avonds. In den winter is er niets te verdienen. Hij betaalt vijftig franken per jaar voor zijn huis met een tuintje. De werkman, volgens hem, drinkt niet te veel. In België vindt hij geen werk ; hij moet het in Duitschland gaan zoeken. Het voedsel der kareelbakkers is goed, zij eten alle dagen vleesch.

M. Hubert Willems, fabrikant van tapijtpapier te Tongeren, klaagt over onze douanetarieven die niet in betrekking zijn met die onzer geburen. De duitsche medeslinging doet groote schade aan de belgische nijverheid. Duitschland levert zijne voortbrengsels aan gemagen prijs en betaalt slechts 8 franken rechten per 100 kilos. Duitschland doet ons 24 marken per 100 kilos betalen, hetzij 30 franken tegen acht. De nijverheid lijdt hierdoor. In zulke omstandigheden kan voorzeker de dagloon niet verhoogen ; tot hiertoe nogtans is hij niet verminderd, doch de nijverheid is gehinderd.

M. Willems vraagt de wederkeerigheid in zake van tolrechten en zou willen eene tolvereeniging hebben tusschen België en Holland. Hij bezigt 60 a 80 werklieden. De mannen van stiel winnen van 2,50 tot 3 fr ; de andere van fr. 1,75 tot 2 fr ; hij gebruikt noch vrouwen noch kinderen.

De toestand der werklieden is goed ; de betrekkingen tusschen meesters en knechten laten niet te verlangen. M. Willems zou willen eene algemeene instelling van hulp en pensioen voor de werklieden tot stand komen.

Zenden, meester schrijnwerker te Reckheim, klaagt over de concurrentie welke het bedelaarsgesticht aan de plaatselijke nijverheid aandoet. De werklieden zijn gemoedzaakt werk te gaan zoeken in de vreemde. Het bedelaarshuis werkt zeer goed koopt voor iedereen en het heeft alle goede klanten. De particulieren leveren de grondstof die daarna in het bedelaarsgesticht verwerkt wordt. Er bevinden zich in het gesticht vijf a zes honderd mannen, werklieden in alle ambachten.

Ten half een, wordt de zitting geheft tot 2 uren.

—

Zitting van den namiddag.

M. Coart, instructie rechter te Tongeren, protesteert tegen het misbruik der sterke dranken. Hij zou willen dat het gouvernement maatregelen nam tegen degenen die er misbruik van maken. In het ambt van instructierechter dat hij sedert twaalf jaren uitoefent, heeft hij kunnen bestatigen dat de drie vierden der misdaden begaan worden in staat van dronkenschap. De diebstallen, de slagen en verwondingen, ziedaar gewoonlijk de misdaden die na middernacht begaan worden door menschen in staat van dronkenschap. De herbergen vermenigvuldigen het getal der misdadigers. Over eenigen tijd, zegt hij, had het hof van assisen eenen brandstichter te vonnissen. Het was een eerlijk werkman tot den dag dat hij in staat van dronkenschap in vollen dag het vuur stak in het huis eener weduwe die hem den zelfden dag eene aalmoes geweigerd had. Toen hij hierover naderhand ondervraagd werd had hij met het minste gedacht van hetgeen hij gedaan had. Na zijne vrijspraak heeft hij den brandewijn in afschuwing genomen.

M. Coart vraagt eene wet waardoor het getal der herbergen beperkt worde ; hij zou willen dat degene die in staat van dronkenschap is zoowel als de herbergier die drank levert aan eenen dronken mensch, gestraft werd. Hij wil dat de eerlijk erkende personen alleen gemachtigd worden om sterke dranken te verkoopen.

Men is weldadig te Tongeren, zegt M. Coart, eenieder is gewoon een glas genever aan eenen werkman of aan eene bande aan te bieden. Zou het niet beter zijn hem een glas bier of een stuk munt te geven ? Van eenen anderen kant, in zekere magazijnen schenkt men genever aan de koopers.

Het zijn gewoonlijk de van den dienst terugkomende soldaten die hunne gezellen medesleepen. Weldra weten zij niet meer wat zij doen en zij bedrijven daden van wildheid en zij komen te recht voor de rechtbank.

De reglementen over het sluiten der herbergen zijn buiten gebruik gevallen. Er moesten strenge straffen bepaald worden tegen degenen die in dronkenschap hervallen, de vervalschtag van den drank straffen en deze door deskundigen te doen onderzoeken.

M. Frodmont, gemeente secretaris te Millen, zegt dat er in eene gemeente van vijf a zes honderd inwoners, tien herbergen zijn, die jaarlijks voor vijftien duizend franken drank verkoopen. De werkman drinkt gemiddeld voor veertig centiemen brandewijn per dag. Er zijn geene reglementen tegen de dronkenschap maar wel tegen de sluiting der herbergen. Het behoort dat de gemeentebesturen de beweging tegen de dronken-